

ובשכר זה זכה לשתי מצות:

"אפר פרה" - אף ש"כל העוסקין בפרה מתחלה ועד סוף" נטמאים, מפל-מקום לא התחשבו הכהנים בזה, וכשהיה מישהו שהיה טמא למת, ותרזו הכהנים ונטמאו כדי לטהר את חברם מטמאתו.
 "עפר סוטה" - אף שמחיקת שמו של הקב"ה, רחמנא-ליצלן, אין לה חלול ה' גדול מזה, הנה "לעשות שלום בין איש לאשתו, אמרה תורה שמי שנכתב בקדשה ימחה על הפנים" (שבת קטז, א), דאף שמדבר על אשה שלא התנהגה בצניעות, מפל-מקום אמרה תורה למחוק שמו של הקב"ה "לעשות שלום בין איש לאשתו".

כח מאים יחסרון חמשין זכאין חמשא התחבל בתמשא ית כל קרתא ואמר לא אחבל אם אשפח תמן ארבעין וחמשא:

(כח) אֹלֵי יַחְסְרוֹן חֲמִישִׁים הַצְדִּיקִים חֲמִשָּׁה הַתְּשׁוּחִית בְּחַמְשָׁה אֶת־כָּל־הָעִיר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחִית אִם־אֲמַצָּא שָׁם אַרְבָּעִים וְחַמְשָׁה:

כ"ח - התשחית בחמשה • והלא הן ט' לכל פרה, ואתה צדיקו של עולם, תצטרף עמם.

כט ואוסף עוד למללא קדמוהי ואמר מאים ישפחון תמן ארבעין ואמר לא אעבד גמרא בדיל ארבעין:

(כט) וַיֹּסֵף עוֹד לְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה בְּעִבּוֹר הָאֲרָבָעִים:

כ"ט - אולי ימצאון שם ארבעים • ומלטו ד' הפרכים. וכן שלשים יצילו ג' מהם, או כ' יצילו ב' מהם, או י' יצילו אחד מהם.

ל ואמר לא כען יתקף קדם (נ"י ריגזא) ד"י ואמלל מאים ישפחון תמן תלתין ואמר לא אעבד גמרא אם אשפח תמן תלתין:

(ל) וַיֹּאמֶר אֶל־נָא יַחַר לְאֲדָנִי וְאֲדַבְּרָה אֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה אִם־אֲמַצָּא שָׁם שְׁלֹשִׁים:

לא ואמר הא כען שריתי למללא קדם יי מאים ישפחון תמן עשרין ואמר לא אחבל בדיל עשרין:

(לא) וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא הוֹאֲלֹתִי לְדַבֵּר אֶל־אֲדָנִי אֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחִית בְּעִבּוֹר הָעֶשְׂרִים:

כ"א - הוואלתי • רציתי, כמו: "ויזאל משה".

לב ואמר לא כען יתקף קדם יי ואמלל כרם זמנא קדא מאים ישפחון תמן עשרא ואמר לא אחבל בדיל עשרא:

(לב) וַיֹּאמֶר אֶל־נָא יַחַר לְאֲדָנִי וְאֲדַבְּרָה אֲדֵיהֶפְעִם אֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם עֶשְׂרֵה וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחִית בְּעִבּוֹר הָעֶשְׂרֵה:

כ"א - אולי ימצאון שם עשרה • על פחות לא בקש, אמר: דור המבול היו שמנה, נח ונחיו ונשיהם, ולא הצילו על דורם, ועל ט' על-ידי צרוף כבר בקש ולא מצא.

דעת זקנים מבעלי הנוספות - עזו והדר

ביסורין. ויאמר אולי יחסרון [וגו'] חמשה, דהיינו תשעה לכל פרה וכרה, ואתה תצטרף עם כל תשעה ותשעה ותשלם המנן, והשיב הקדוש-ברוך הוא לא אשחית אם אמצא שם ארבעים וחמשה, כלומר, לא אשחיתם, אך אדונם ביסורין, מפיון

קראי הכי, ויאמר אברהם אולי ימצאון שם חמשים צדיקים, דהיינו מנן שלם לחמשה פרכים, והשיב הקדוש-ברוך הוא אם אמצא וגו' ונשאתי לכל המקום בעבורם, כלומר, דכיון שהוא מנן שלם אסלח לעונם ולא אשחיתם, וגם לא אדונם

(כד-לב) אולי ימצאון שם עשרה. פירש רש"י, ותשעה על-ידי צירוף כבר ביקש ולא מצא. ולא ידענא מאי שנא דגבי ארבעים וחמש בתיב לא אשחית, וגבי ארבעים ושלשים בתיב לא אעשה, והדר בתיב לא אשחית גבי עשרים ועשרה. לכך נראה לפרש